

HEEMSCHUT

JAARVERSLAG 2025

ERFGOEDVERENIGING BOND HEEMSCHUT

HEEMSCHUT, ONZE MISSIE, VISIE EN STRATEGIE

Erfgoedvereniging Bond Heemschut zet zich sinds 1911 in voor de bescherming en instandhouding van cultureel erfgoed in Nederland en voor de schoonheid en het historisch-ruimtelijk karakter van Nederland en van cultuurmonumenten in het bijzonder. H.K.H. Prinses Beatrix is onze beschermvrouwe. Heemschut is door de Belastingdienst erkend als culturele ANBI. Alle informatie is te vinden op de website www.heemschut.nl.

Onze missie

Heemschut beschermt het gebouwde en aangelegde culturele erfgoed van Nederland door het genereren van aandacht en beleidsbeïnvloeding. We zetten in op behoud, voortgezet gebruik en hergebruik. We doen dit met deskundigheid, onafhankelijkheid en maatschappelijke betrokkenheid.

Onze visie

Wij geloven dat erfgoed betekenis geeft aan onze leefomgeving, bijdraagt aan duurzame ontwikkeling en mensen verbindt. Heemschut werkt aan een samenleving waarin erfgoed vanzelfsprekend wordt meegewogen bij keuzes over ruimte, identiteit en toekomst.

INHOUD

Inleiding	2
Voorwoord Henk Hellegers	4
Voorwoord Karel Loeff	6
Onze organisatie	8
Beleidsplan	10
Jaarplan	12
Voorbeelden van geslaagde acties	16
Commissies en werkgroepen: onze vrijwilligers	34
Publicaties	38
Giften, schenkingen en legaten	40
Publiciteit	42
Ledenexcursies	44
Lunchlezingen	46
Onze bondgenoten	48
Rekening van baten en lasten	50

COLOFON

JAARVERSLAG 2025

Bond Heemschut vereniging tot behoud en instandhouding van cultuurmonumenten in Nederland. Opgericht in 1911. Beschermvrouwe Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix.

TEKSTEN

Karel Loeff, vrijwilligers van onze commissies en werkgroepen

FOTOGRAFIE

Tenzij anders vermeld:
Erfgoedvereniging Heemschut,
Wikimedia commons

EINDREDACTIE

Anne-Marie ten Cate

VORMGEVING

De Digitale Vormgever,
Ferry Stevens

ERFGOEDVERENIGING BOND HEEMSCHUT

Nieuwezijds Kolk 28
1012 PV Amsterdam
KvK 40531986
RSIN 002560367

Bank IBAN:
NL 36 RABO 01466.62.032
www.heemschut.nl

Foto omslag: ENCI Maastricht.

HENK HELLEGGERS

Voorzitter

Beste leden van Heemschut

Als bestuur bieden we jullie graag het jaarverslag van onze erfgoedvereniging over 2025 aan. Een jaarverslag, waarin je kennis kunt nemen van de vele activiteiten van Heemschut. Maar nog veel belangrijker is dat in het jaarverslag de mensen achter die activiteiten aan het woord komen, onze leden, vrijwilligers die de handen uit de mouwen steken. Al bijna 115 jaar timmeren onze leden en vrijwilligers aan de weg om onze missie waar te maken. Samen zijn we al meer dan een eeuw Heemschut, samen werken we aan onze missie om het cultureel erfgoed van ons land te beschermen. Dat doen we op allerlei manieren want wil je succesjes boeken dan is aandacht en invloed nodig. Gelukkig waren er ook in 2025 weer volop activiteiten. De commissies en werkgroepen van Heemschut waren actief en manifesteerden zich als beschermers van erfgoed. En dan ging het niet alleen om monumentale gebouwen, maar bijvoorbeeld ook om de onbebouwde omgeving en om kunst.

Het jaarverslag laat zien dat er ook achter de schermen veel werk verzet wordt. Onze vrijwilligers woonden themabijeenkomsten bij en volgden cursussen. Ze werden ondersteund door onze medewerkers vanuit het kantoor in Amsterdam. Ons landelijk bureau, commissies en werkgroepen organiseerden excursies en ontmoetingen om kennis uit te wisselen. We organiseerden een vrijwilligersdag, we hadden een heidag met het bestuur, organisatie en raad van toezicht en ontmoetingen tussen secretarissen van commissies om ervaringen uit te wisselen.

Ons bestuur heeft veel waardering voor de inzet van onze commissies, werkgroepen en vrijwilligers. Want daar moet ons cultureel erfgoed het van hebben! Ik bedank jullie allen namens het bestuur voor al jullie inzet. Tegelijkertijd hoop ik dat het aantal leden en vrijwilligers snel zal uitbreiden. Want er is nog zoveel te doen waarvoor we kennis, inzet en handen nodig hebben.

Het jaar 2025 was het jaar waarin de monumentenzorg 150 jaar bestond. Sinds 1875 bouwde het Rijk een eigen kunstcollectie op en werd Victor de Stuers na zijn aanklacht getiteld *Holland op zijn smalst*, de eerste referendaris voor de kunsten, inclusief het aandachtsgebied erfgoed. In 1918 werd een Rijksbureau voor de Monumentenzorg opgericht en vanaf die tijd werden monumenten geïnventariseerd. Het duurde echter tot 1961 eer Nederland een Monumentenwet zou krijgen.

Monumentenjaar 1975, M75, werd het jaar waarin nieuwe organisaties werden opgericht, veel initiatieven werden ontplooid en bijvoorbeeld de stadsherstel formule van de grond kwam.

Nu, 50 jaar later, is de erfgoedzorg opnieuw onderwerp van zorg. De capaciteit bij gemeenten laat vaak te wensen over en worden maar mondjesmaat nieuwe rijksmonumenten bijgeschreven in het register. Het jaar 2025 was wel een mijlpaal op het gebied van aandacht voor jong erfgoed, het zogenaamd Post 65 erfgoed. Het in procedure nemen tot aanwijzing van vijftien nieuwe rijksmonumenten markeerde de start van een groter project rond de daadwerkelijke rijksbescherming van Post 65 erfgoed. Iets waar we vanuit Heemschut al sinds 2018 actief mee bezig zijn en ons voor inzetten.

Gezamenlijk met de Vereniging de Hollandsche Molen, Stichting Menno van Coehoorn, de Nederlandse Kastelen Stichting en OPEN, het samenwerkingsverband van erfgoedhuizen, organiseerden we een goed bezocht symposium over erfgoed en politiek. Want het is de politiek die moet zorgen voor een klimaat waarin erfgoed niet alleen erkend, maar ook wordt behouden en beschermd.

In dit jaarverslag doen we verslag van een aantal voorbeelden van geslaagde acties van onze commissies en werkgroepen. We vieren de successen, in de wetenschap dat we lang niet alles wat bij ons gemeld wordt, kunnen behouden. Desalniettemin blijven we positief gestemd, want met elkaar zetten vele vrijwilligers zich onbaatzuchtig wekelijks in voor het behoud van een erfgoedrijke leefomgeving.

KAREL LOEFF

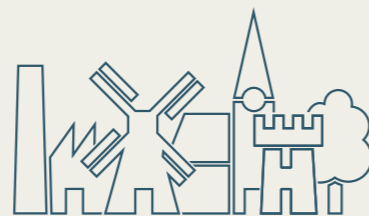
Directeur

HEEMSCHUT IN CIJFERS

2025 **4103 leden**
2024 **4140 leden**

2025 **695 partnerleden**
2024 **702 partnerleden**

TOTAAL
2025 **4798**
2024 **4842**

waarvan **276 bondgenoten**
waarvan **270 bondgenoten**

8

De erfgoed-
beschermers

5 **BESTUUR**
leden

4 **WERKGROEPEN**
Monumentale Kunst • Post 65 architectuur •
Sociale woningbouw • Religieus erfgoed
25 vrijwilligers

13 **RAAD VAN TOEZICHT**
leden

7 **TIJDSCHRIFREDACTIE**
leden

4 **PERSONEEL**
personen • 2,98 fte

5 **PROJECT KERKENVISIE**
De Verbinding;
1 projectleider en 4 leden

13 **COMMISSIES**
126 vrijwilligers

151 totaal
VRIJWILLIGERS

DE VRIJWILLIGERS VAN HEEMSCHUT

Bestuur

De heer H.A.G. (Henk) Hellegers, voorzitter
De heer H. (Henk) Dirkx, secretaris
De heer E. (Evert) de Jongh
De heer B. (Ben) van der Maat, penningmeester
De heer P. (Pieter) van Schravendijk

Raad van toezicht

De heer A. (Arjen) Drijgers, voorzitter, Zeeland
De heer H. (Hans) Hondelink, Limburg
Mevrouw A. (Anneke) de Gouw, Zuid-Holland
De heer R. (Ruud) Kuipers, secretaris
De heer G. (Gerrit) Lebbink, Gelderland
De heer H. (Joop) Leffers, Groningen
De heer E. (Erik) Nijhof, Utrecht
De heer P. (Peter) Nijhof, Flevoland
De heer P.A.J. (Peter) Schat, Noord-Holland
De heer F. (Frans) Schouten, Drenthe
De heer J. (Jan) Schuring, Overijssel
De heer A. (Ad) Spanjers, Noord-Brabant
Mevrouw P.C.L. (Paula) Voorthuijsen, Friesland
Vacature, Amsterdam

Het kunstwerk
van Peter Struycken,
verwijderd uit het gebouw
van de Nederlandse Bank
in Amsterdam.

9

JV 2025

Staf landelijk bureau

De heer K. (Karel) Loeff, directeur
Mevrouw M. (Maartje) van Bennekom, beleidsmedewerker
Mevrouw B. (Boukje) Detmar, medewerker Omgevingswet
Mevrouw A. (Angelique) van Kampen, administratie, huismeester

BELEIDSPLAN

In 2025 is door de leden van de vereniging een nieuw beleidsplan vastgesteld. Uit dit beleidsplan spreekt ambitie. Heemschut is in 2026 115 jaar jong en het belang van erfgoedbehoud is nog steeds een doelstelling die op bestuurlijk niveau landelijk aandacht en inzet vergt bij initiatiefnemers, ontwikkelaars en bij inwoners. In ons beleidsplan zijn de missie, visie en strategie opnieuw gedefinieerd. Dat doen we vanuit de constatering dat onze maatschappij verandert, evenals het denken over bestaande waarden. De druk op de ruimte is een van de grootste uitdagingen van de toekomst. In het debat daarover verdient erfgoed een plek. Ons doel is dat erfgoed altijd wordt betrokken in afwegingen over keuzes bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, of het nu gaat over het behoud van een pand of de inrichting van ons landschap.

10

HEEMSCHUT

Erfgoedbeschermers

Veel erfgoedbeschermers vinden gelukkig aansluiting binnen onze vereniging. We staan als brede landelijke organisatie open voor liefhebbers van alle vormen van erfgoed. Onze leden maken daarbij ons werk mogelijk. We bieden gedrukte en digitale informatie en organiseren met onze vrijwilligers excursies en bijeenkomsten om onze leden betrokken te houden bij ons werk en niet-leden te laten kennismaken met onze doelstellingen en ons werk.

Landschapsdag kennisbijeenkomst.

IN HET BELEIDSPLAN HEBBEN WE EEN STRATEGIE UITGEZET VOLGENS DRIE LIJNEN:

Proactieve bescherming

We versterken onze invloed in beleid, wetgeving en besluitvorming via kennisdeling, samenwerking, participatie en juridische inzet.

Verbinding en vernieuwing

We verbreden het erfgoedbegrip, zetten in op jong en mobiel erfgoed en verkennen de samenhang met immaterieel erfgoed. We werken samen met burgers, bondgenoten en overheden.

Versterking van onze organisatie

We investeren in versterking van ons vrijwilligersnetwerk, vergroten onze zichtbaarheid, verbetering van onze financieringsbasis en moderniseren onze communicatie.

Door middel van jaarplannen werken we aan deze doelstellingen en strategieën. Beide zijn te vinden op www.heemschut.nl/over-heemschut/beleid-en-verantwoording. Of zie de QR-code.

11

JV 2025

JAARPLAN

Het jaarplan over 2025 gaat uit van drie focuspunten:

- Deskundigheidsbevordering vrijwilligerswerk
- Het werk van de commissies.
- Het uitbouwen van de vereniging

Deskundigheidsbevordering

De vacature van de medewerker Participatie en Omgevingswet is in 2025 ingevuld en uitgebreid van 16 naar 24 uur per week. Hierdoor zijn gelukkig de personele taken versterkt en kunnen vrijwilligers beter worden ondersteund. In de taakverdeling is onderscheid gemaakt in de inzet van onze medewerkers in het stimuleren, opzetten en ondersteunen van proactieve acties, zoals beleidsbeïnvloeding en advies inzake reactieve acties, zoals bezwaar- en beroepszaken.

In het verslagjaar is vanuit het landelijk bureau het aantal bezoeken aan de commissies geïntensiveerd. Enerzijds was dit in het kader van de introductie van de nieuwe medewerker Participatie en Omgevingswet, anderzijds blijkt dat het bezoeken van commissievergaderingen leidt tot betere communicatie, inspireert tot deskundigheidsbevordering evenals tot nieuwe acties en activiteiten. Ook het bestuur zet de regelmatige bezoeken aan de commissies en werkgroepen voort, met als doel dichter tot elkaar te komen.

Deskundigheidsbevordering voor de eigen vrijwilligers is in het verslagjaar tot uitdrukking gekomen in diverse bijeenkomsten en lunchlezingen. Zo werd een themabijeenkomst georganiseerd over het nationaal landschap. Commissies hebben kennis uitgewisseld over de verschillende beschermingsregimes en de kansen voor erfgoedbehoud binnen het landschap. Een van de uitkomsten was een samenwerkingsinitiatief rond

het Lint van de Langstraat. In Meppel werd een bijeenkomst gehouden over het omgevingsplan en erfgoedbescherming.

Om onze vrijwilligers mee te nemen in het leren van vaardigheden rond het thema participatie én om ons netwerk te verbreden en uit te breiden, is in het verslagjaar gewerkt aan het Faro-project *Invloed op Erfgoed*, dat in 2026 wordt uitgerold en opgeleverd.

Het uitbouwen van de vereniging

Het ledental heeft zich de afgelopen jaren gestabiliseerd, maar er is geen sprake van groei. Omdat groei wenselijk is, heeft het bestuur in overleg met de raad van toezicht in 2025 gewerkt aan een visie om de vereniging beter te positioneren. De eerste stap was een gezamenlijke heidag, waarbij in creatieve sessies met de leden van de raad van toezicht, voorzitters van commissies en werkgroepen en afgevaardigden is gesproken over middelen om Heemschut meer bekend te maken. Een van de uitkomsten hiervan was dat een groot deel van de bekendheid vooral ook komt vanuit lokale acties, waarbij de inzet van gratis publiciteit en directe ledenwerving bij betrokkenen de beste kansen biedt op werving van nieuwe leden. Hierbij ligt naast de inzet vanuit het landelijk bureau de sleutel tot succes vooral bij onze vrijwilligers. Met een boekenbonactie voor werving door vrijwilligers wordt dit vanuit het landelijk bureau ondersteund. Persoonlijke contacten dragen in belangrijke mate bij aan ledenwerving, ledenbinding en het werven van schenkingen en legaten. In het verslagjaar werden door de penningmeester en directeur gesprekken gevoerd met potentiële legatarissen.

Nieuwjaarsbijeenkomst Huizen.

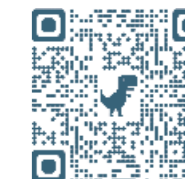
Landelijke belangenbehartiging

Met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed worden op verschillende niveaus contacten onderhouden. Ook met andere (overheids)instanties, zoals de Erfgoedinspectie, onderhouden we goede relaties. In 2025 is Heemschut door de minister toegelaten tot het Overleg Fysiek Leefomgeving. Via dit overlegorgaan is inbreng van maatschappelijke organisaties georganiseerd rond beleidsvoornemens in het kader van de Omgevingswet.

Heemschut is lid van Europa Nostra, de Federatie Instandhouding Monumenten en Kunsten '92. Deze belangenorganisaties werken aan draagvlak voor erfgoed in Europa en Nederland. Met het

Erfgoedplatform van Kunsten '92 is door het landelijk bureau gewerkt aan het *Erfgoedpamflet* in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Ook werd een nieuwe website opgeleverd waarin Heemschut participeert: www.erfgoedpamflet.nl

Ook met veel andere organisaties worden contacten onderhouden, zoals Nederland Monumentenland, die onder andere de Open Monumentendag organiseert, lokale en thematische vrijwilligersorganisaties, zelfs in België via de Vereniging voor Industriële Archeologie en in Thailand met de Nederlandse vereniging, ten behoeve van het behoud van het gebouw van de Nederlandse ambassade.

In 2025 is met collega-organisaties onder andere ingezet op:

- Voortzetting van de aandacht voor de toekomst van religieus erfgoed.
- Het rijksbeleid ten aanzien van Post 65 architectuur. Dit laatste onderwerp leidde in 2025 tot de voordracht van dertien eerste Post 65 rijksmonumenten. Met betrekking tot station Lelystad is hier voorafgaand

intensief en succesvol gelobbyd voor een bedreigd kunstwerk in de hal van het toekomstige rijksmonument.

De aandacht voor religieus erfgoed wordt voortgezet door middel van het *Programma Toekomst Religieus Erfgoed*. Als onderdeel hiervan vervaardigt de Werkgroep Religieus Erfgoed van Heemschut een Routegids, die in 2026 digitaal zal verschijnen.

In de problematiek rond handhaving speelt Heemschut een rol in de casus Ivicke, waar een aantal jaren geleden ook aangifte is gedaan van strafbare feiten. In 2025 is deze zaak opgepakt door het Openbaar Ministerie en is Heemschut gehoord.

De burger in zijn kracht

Steeds vaker zien we dat groepen burgers zich wenden tot Heemschut, omdat ze zich willen inzetten voor erfgoed en landschap in hun omgeving. Ze vragen Heemschut om ondersteuning, maar hebben vaak ook behoefte aan kennis en deskundigheid. In 2025 is gewerkt aan de Faro Routegids *Invloed op erfgoed*, die met bijbehorende cursussen burgers op weg kan helpen zich beter voorbereid richting gemeenten te manifesteren.

Op 18 mei organiseerde Heemschut samen met OPEN, Vereniging De Hollandsche Molen, De Nederlandse Kastelen Stichting, Stichting Menno van Coehoorn een symposium ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen van 2026. Doel was onder meer om burgers en bondgenoten actief te laten worden om bijtijds het thema erfgoed in te brengen bij politieke partijen en spirantbestuurders.

Het werk van de commissies

Veel van onze commissies zijn de afgelopen periode versterkt met nieuwe leden. De vier Heemschut werkgroepen richten zich op specifieke thema's. Ook hier konden enkele nieuwe leden worden

Station Lelystad werd door actie van Heemschut rond het kunstwerk als eerste Post 65 object aangewezen als rijksmonument.

verwelkomd. In het verslagjaar werden alle nieuwe commissie- en werkgroepleden uitgenodigd voor een kennismaking en introductie op het Landelijk Bureau van de vereniging in Amsterdam. In april werd voor werkgroep- en commissieleden een speciale vrijwilligersdag georganiseerd in Eindhoven. Het werk van de commissies is zichtbaar door de acties die vaak samen met lokale organisaties, burgers of burgerorganisaties worden opgezet of ondernomen. Meldingen worden ontvangen onder meer via de website van de vereniging, waarna deze ter behandeling, soms voorzien van een advies vanuit het landelijk bureau, worden doorgezet naar commissies en/of werkgroepen. Een representatief, maar niet uitputtend overzicht is te vinden op de website van de vereniging en op de sociale media kanalen van Heemschut.

Projecten

Vrijwilligers van Heemschut organiseren regelmatig bijeenkomsten en excursies. In een aantal gevallen worden ook projecten uitgevoerd. In 2025 waren de commissies bezig met onder andere de volgende zaken.

- Heemschut Friesland en Zeeland werkten aan een project rond Post 65 architectuur.
- Heemschut Groningen werkte aan een brochure rond Post 65 erfgoed.
- Heemschut Zuid-Holland werkte aan de besteding van middelen uit het Fonds op Naam, het Van Suijlichemfonds, dat ten goede komt aan restauraties in Dordrecht.
- Heemschut Noord-Brabant doet onderzoek naar Vlaamse schuren.
- De Werkgroep Religieus Erfgoed werkt met een bijdrage uit het *Project Toekomst Religieus Erfgoed* van het ministerie van OCW aan een website om *tools* voor burgers te ontwikkelen.
- De Werkgroep Monumentale Kunst heeft een groot aantal herplaatsings- en restauratie-acties onder haar hoede. Naast advies en begeleiding doet de werkgroep aan fondsenwerving voor een aantal herplaatsingsopgaven.
- In het kader van de Faro-subsidietoekenning is gewerkt aan de Routegids *Invloed op Erfgoed*. De presentatie vindt plaats in 2026.

VOORBEELDEN VAN GESLAAGDE ACTIES

AMSTERDAM

Aandacht voor winkelpuien

Om de aandacht van voorbijgangers te trekken is het voor winkeliers al eeuwen belangrijk om koopwaar zo aantrekkelijk mogelijk te presenteren. De beste architecten en mooiste materialen werden vroeger ingezet om van het winkelen een belevenis te maken. Helaas zijn er in loop der jaren steeds meer bijzondere winkelpuien uit het straatbeeld verdwenen. Originele winkelpuien zijn in de Kalverstraat vrijwel allemaal gesloopt. In andere straten zijn veel historische puien wel (gedeeltelijk) behouden, maar vaak verstopt achter goedkope beplating of reclame-uitingen.

Heemschut Amsterdam bepleit al jaren een actief beleid voor behoud en herstel van historische puien. De lobby heeft wisselend succes. Het is nog niet gelukt om een beleid te maken voor de gehele stad. Wel zijn er successen op stadsdeelniveau. Zo is in stadsdeel Centrum een subsidie gekomen die ingezet is om bijvoorbeeld de pui van Geldersekafe 39 op te knappen. In Zuid heeft de stadsdeelcommissie zich unaniem voor een winkelpuienbeleid uitgesproken. Heemschut zal blijven lobbyen voor herstel van de oorspronkelijke grandeur van de Amsterdamse winkelstraten.

DRENTHE

Het beschermde stadscentrum van Meppel

De sloop van drie 19^e-eeuwse panden, het zogenaamde Lord Nelson complex, veroorzaakte een schokgolf in Meppel. Voor Heemschut, het Cuypersgenootschap en de stichting Oud Meppel alle reden om aan de bel te trekken bij het gemeentebestuur. Onze actie mocht niet baten, de gemeente moest erkennen geen enkel juridisch instrument te hebben om de sloop tegen te gaan. Maar daarmee werd wel de basis gelegd voor het Meppeler Erfgoed Overleg. Een gezelschap dat regelmatig bijeen komt en de vinger aan de pols houdt bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad. De gemeentelijke beleidsmedewerker is een vast lid van het overleg en betreft de deelnemers bij de voorbereiding van het beleid. Het juridisch gat is gedicht door de gehele historische binnenstad in het omgevingsplan op te nemen als een beschermd stadsgezicht. De gemeente betreft de erfgoedorganisaties actief bij de planvorming en uitvoering. Hiermee is Meppel een goed voorbeeld van de integratie van erfgoed in het ruimtelijk beleid.

NOORD-BRABANT

Geschenkwoningen beschermd

Na de Watersnood in 1953 werden er door de Scandinavische landen 850 houten woningen geschonken aan Nederland, in het bijzonder aan de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland. Deze zogenaamde geschenkwoningen maken nu nog altijd deel uit van het straatbeeld in genoemde provincies en herinneren aan die ramp inmiddels zeventig jaar geleden. Het was de aanleiding de woningen te gaan inventariseren, immers geschenken moet je koesteren zeker na die verschrikkelijke ramp die velen het leven hebben gekost. Heemschut Brabant heeft samen met Dorp, Stad & Land de nog bestaande woningen in beeld gebracht voor wat betreft de nog aanwezige oorspronkelijke architectuur, de karakteristieken

beschreven en aanbevelingen gedaan voor onderhoud in de Heemschutbrochure *Geschenkwoningen*. Dit was de aanleiding voor de drie provincies de rijksmonumentstatus aan te vragen in het aanwijzingsprogramma van de RCE. In november 2025 werden in totaal 45 woningen en een dorps huis aangewezen als rijksmonument. De aanwijzing is mede te danken aan de inzet van Heemschut Brabant.

OVERIJSEL

Rodenbach in Enschede

Mede door de inzet van Heemschut Overijssel is het wat versleten hotel Rodenbach, ook bekend als hotel Modern, niet veranderd in een parkeerplaats voor de naburige Syrisch-Orthodoxe kerk. Geheel gerenoveerd is het als restaurant Amelie in 2025 heropend! Het pand aan de Parkweg 37-39 kan beschouwd worden als een van de oudste in het centrum van Enschede. De bouwkundige gegevens uit het stadsarchief gaan helaas niet verder terug dan 1908, toen er verbouwd werd. Het pand zelf stond er al veel eerder. Omdat de oorspronkelijke bouwtekeningen ontbreken, is de architect niet bekend. Het middendeel is echter steeds herkenbaar gebleven. Het hotel stond schuin tegenover het station en had een belangrijke functie als

logement voor tijdelijke werknemers, zoals monteurs voor de textielindustrie. Het is het enig overgebleven logement in Enschede uit deze periode. Het latere hotel Modern was een ontmoetingsplek voor jazz en popliefhebbers. De bekende popgroep De Buffoons heeft er zijn bestaan aan te danken en ook Teach-Inn, de winnaar van het songfestival, was er kind aan huis. Dankzij de aanvraag van Heemschut Overijssel, de Stichting Historische Sociëteit Enschede-Lonneker en het Cuypersgenootschap is het pand beschermd en zijn gesprekken gevoerd met het kerkgenootschap. Dankzij deze bescherming en de renovatie heeft het gebouw vanwege haar architectuur en gebruiksgeschiedenis de waardevolle betekenis voor Enschede behouden.

FLEVOLAND

Pioniersbarak houdt de geschiedenis levend

In de kinderjaren van Flevoland verschenen overal barakken voor de huisvesting van polderarbeiders en de eerste bewoners. Een van de laatste exemplaren in Dronten is nu behouden. Deze pioniersbarakken waren doorgaans van hout en niet voor de eeuwigheid bedoeld. De meeste zijn dan ook vergaan of gesloopt, maar tot 2012 stond er nog één uit de jaren '50 van het Kamp van Dronten. Vanwege de aanleg van de Hanzespoorlijn volgde demontage maar herbouw bleek technisch niet meer mogelijk.

De Stichting Geschiedschrijving Dronten en de gemeenteraad vonden elkaar in 2024 in de herbouw van een verkleinde replica, mede ondersteund door Heemschut Flevoland. Op 25 april werd deze door de gemeente opgeleverd en overgedragen aan de nieuwe Stichting Historisch Dronten. Midden in Dronten aan het Ontmoetingspark Buiten is de barak nu het ankerpunt van de stichting. Heemschut Flevoland beloofde dit initiatief met de toekenning van de tweejaarlijkse Willem Baarsenprijs aan de stichting en haar vrijwilligers.

FRYSLÂN

Nieuwe toekomst voor oude Draaisma werf

Onder luid applaus gaf de gemeenteraad van Waadhoeke eind 2024 groen licht voor behoud van het werfgebouw van de voormalige scheepswerf Draaisma op de kop van het Vliet in Franeker. Heemschut Fryslân is intensief betrokken geweest bij de redding van wat in de volksmond 'de oude smidse' heet. In 2020 hing de sloopkogel al in de lucht. Bezorgde buurtbewoners en Vrienden van de stad Franeker roerden zich samen met Heemschut, aanvankelijk tevergeefs. De commissie stelde vervolgens een deskundig rapport op waarin de hoge cultuurhistorische waarde van het werfgebouw werd aangetoond. De rapportage veroorzaakte een

kanteling in de gemeentelijke opstelling. Heemschut en de Vrienden werden in de gemeentelijke regie betrokken om het werfgebouw te behouden. Op voordracht van Heemschut volgde een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden van restauratie en herbestemming. Het onderzoek overtuigde de gemeenteraad om dit unieke stukje scheepsbouwgiedenis van Franeker te redden. Een stichting is in oprichting om het oude werfgebouw een nieuw leven te geven als ankerpunt in de toekomstige woonwijk.

UTRECHT

Bij de gemeente aan tafel

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het voor alle commissies van Heemschut belangrijker geworden om goede contacten te hebben met de provincie en de verschillende gemeentes. Zo kan Heemschut al in de beginfase van planvorming, die consequenties kunnen hebben voor het cultuurhistorische erfgoed, worden betrokken. Ook Heemschut Utrecht heeft de afgelopen tijd zo veel mogelijk geprobeerd goede contacten op te bouwen met erfgoedambtenaren en waar mogelijk ook met de verantwoordelijke wethouder. De commissie probeert plaatselijke historische verenigingen hierbij te betrekken. Een probleem is dat door regelmatige

personeelwisseling de contacten met de verantwoordelijke ambtenaar soms lastig te onderhouden zijn. Intussen is het gelukt om een werkbaar contact te leggen met de erfgoedambtenaren van de provincie en van 13 van de 23 gemeenten in Utrecht. Een voorbeeld van een gemeente waar de commissie goed geslaagd is betreft de Amersfoort. Samen met de lokale historische vereniging Flehite is er een structureel overleg over lopende zaken met de erfgoedambtenaar, waarbij soms ook collega's uit andere sectoren aansluiten. Bovendien lopen er gesprekken met de wethouder over actuele ontwikkelingen.

ZEELAND

Gerechtigheid

Het verval van een monument door gebrek aan onderhoud en leegstand is speelt in Hulst al jaren. Een eigenaar die zich afbraak ten doel stelt, heeft soms een lange adem. Inspanningen daartegen kunnen echter ook jaren nemen! Met enige trots kunnen we melden dat in verslagjaar het behoud van het rijksmonument Steenstraat 30 is zeker gesteld. Een rotte kies in een gave straatwand. Een pand met vele 18^e-eeuwse hardstenen elementen in de voorgevel, maar ook met een bouwgeschiedenis vanaf de middeleeuwen. Door een finale uitspraak van de Raad van State over de instandhouding van dit monument in de vestingstad, wordt de handhavingsactie van de gemeente met een last onder dwangsom van ruim € 600.000 doorgezet. Met effect, want het pand staat in de steigers en er wordt hard gewerkt om de termijn te halen. Lange tijd heeft Heemschut Zeeland om ingrijpen door de gemeente verzocht, later ook gesteund door de RCE. De tel is kwijtgeraakt van het aantal. De eigenaar met zijn handhavingsjurist vocht alles aan: een aankoop met voorwendzelen en bedrog, het niet vergunnen van afbraak en nieuwbouw, een onterechte handhaving, de hoogte van de dwangsom, bij herhaling de (verlengde) termijnen van een dwangsom, een onvoorzien funderingsprobleem, het weigeren van een gemeentelijke subsidie enzovoorts. Steeds was Heemschut 'derde belanghebbende' en in die hoedanigheid in de rechtszaal. Uiteindelijk met succes en waardering voor de doorzettingskracht en het uithoudingsvermogen van Hulst.

GELDERLAND

Het oude politiebureau in Groesbeek

De voormalige marechausseekazerne werd in 1938 gebouwd met stijlkenmerken van de Amsterdamse school. Na een fusie kwam het gebouw leeg te staan. Heemschut Gelderland heeft met de lokale historische vereniging gepleit voor behoud van het gebouw. Onze voordracht heeft geleid tot plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst. Op het braakliggende

terrein erachter was hoogbouw gepland, waardoor het oude complex onaanvaardbaar aangetast zou worden. Door parkeervoorzieningen aan de voorzijde zou het hellingtalud, karakteristiek voor dit pand, verdwijnen. Na intensief overleg is de geplande nieuwbouw tot een aanvaardbaar niveau teruggebracht en de parkeervoorziening in het talud aangepast.

GRONINGEN

Handhaving als middel

Handhaving is een belangrijk aspect binnen de erfgoedbescherming, ook in Groningen. In september 2025 kregen we een melding van een betrokken inwoner dat er werkzaamheden plaatsvonden aan de rijksmonumentale boerderij Boikemaheerd in het wierdendorp Ezinge zonder dat daar vergunning voor was verleend. De boerderij ligt midden in het beschermde dorpsgezicht. In het verleden is de boerderij verbouwd tot een appartementencomplex, een mooie bestemming om het erfgoed te behouden en te gebruiken. De eigenaar, een woningbouwcorporatie, was begonnen het dak te vernieuwen. Hierbij werden onder andere geglazuurde oude dakpannen in een container gegooid en vervangen door

nieuwbakken saaie pannen. Zoals ook de RCE stelt, vormt een pannendak een wezenlijk onderdeel van een monument. Na de melding is de commissie dan ook met de grootste mogelijke spoed in de pen geklommen en heeft de gemeente Westerkwartier verzocht te handhaven. De gemeente heeft dit opgepakt en direct de werkzaamheden stil gelegd. Hierbij is het originele pannendak van het voorhuis gered. Maar de nieuwe dakpannen onder de rieten kap zijn gebleven en zijn van een grote treurigheid. De eigenaar was niet blij met de vertraging; hij zei niet te weten dat een vergunning nodig was! Van een woningbouwcorporatie mag je toch meer verwachten.

ZUID-HOLLAND

Diagoonwoningen beschermd

Heemschut Zuid-Holland zette zich in 2025 volop in om het werk van architect Herman Hertzberger te beschermen. Dat is voor zijn voormalig ministerie van Sociale Zaken in Den Haag nog niet gelukt, maar voor zijn Diagoonwoningen in Delft wel. De commissie deed de eerste aanvraag voor de monumentenstatus in 2019. Dreigende verduurzamingsingrepen maakten een hernieuwde aanvraag in 2023 extra urgent. Toch kostte het nog behoorlijk wat overleg en inzet. Na jaren van aandringen besloot het college in 2025 om Hertzbergers Diagoonwoningen, voorbeelden van

vroege experimentele woningbouw, aan te wijzen als gemeentelijk monument. Deze acht geschakelde, zeer flexibel in te delen woningen, zijn nu allemaal goed beschreven en op waarde geschat. Hiermee geeft Delft een feestelijk startschot voor de bescherming van het vele Post 65 erfgoed binnen de gemeente. Dat is bovendien een passend eerbetoon aan Herman Hertzberger, die als hoogleraar aan de TU-Delft generaties studenten inspireerde om voor een herbergzame wereld te ontwerpen.

NOORD-HOLLAND

Unieke bunker wordt rijksmonument

In Noord-Holland bevindt zich de grootste bunker van ons land. De laatste resterende *Schnellbootbunker* werd gebouwd door de Duitse bezetter. Deze bood plaats aan snelle met torpedo's uitgeruste schepen, die op de Noordzee jacht maakten op de geallieerde vloot. Na de oorlog werden de inpandige dokken gedempt en kreeg het gebouw een industriële bestemming. Aan een monumentenstatus werd nooit gedacht, tot eind 2024. Toen besloot Minister van Cultuur Eppo Bruins (NSC) te starten met een ver-

snelde aanwijzing. Gedurende het verslagjaar 2025 hield de Heemschut Noord-Holland de ontwikkelingen nauwlettend in het oog. Maar in het zicht gebeurde er niet veel. Het probleem is dat de bunker twee eigenaren heeft en een ervan wil zijn deel slopen om het beton te kunnen hergebruiken. Een circulaire gedachte die zich in dit geval met behoud van waardevol erfgoed slecht verdraagt. De Rijksdienst voor het Cultuur Erfgoed houdt de ingeslagen koers evenwel vast en hopelijk wordt de *Schnellbootbunker* in 2026 rijksmonument.

LIMBURG

ENCI rijksbeschermd

In april van het verslagjaar werd in Maastricht een mijlpaal gevierd: de aanwijzing van vijf rijksmonumenten en achttien gemeentelijke monumenten op het voormalige terrein van de Eerste Nederlandse Cement Industrie (ENCI). De grootste aanwijzing in Nederland sinds tien jaar! In 2021 deed Heemschut Limburg samen met de Werkgroep Industrieel Erfgoed Limburg een verzoek aan de minister van OCW om onderdelen van het ENCI-complex aan te wijzen als rijksmonument. In 2020 sloot ENCI definitief de deuren en het industriële complex bleef verlaten achter. Sloop was ooit al in 2010 aan de orde geweest en ook nu maakte Heemschut zich zorgen. Voor Heemschut Limburg

was het duidelijk dat het hier gaat om industrieel erfgoed van nationaal belang. De ENCI werd weliswaar voor de oorlog in 1926 opgericht, maar is vooral een icoon van de wederopbouw. Het industriële complex speelde een cruciale rol bij de levering van bouwmaterialen die nodig waren voor de wederopbouw van Nederland. De industriële activiteiten lieten natuurlijk ook hun sporen achter in het landschap: de Sint Pietersberg veranderde door de mergelwinning niet alleen ingrijpend, maar ook spectaculair.

WERKGROEP SOCIALE WONINGBOUW

Behoud van het Rode Dorp in Zaandijk

In 2025 kijkt de Werkgroep Sociale Woningbouw (WSW) met trots terug op het grotendeels redden van tuindorp het Rode Dorp in Zaandijk. Temeer, omdat dit project vijf jaar eerder aan de wieg lag van de oprichting van de WSW. Nederland kent tal van 'rode' of 'rooie' dorpen en buurten, refererend aan de kleur van de baksteen en de socialistische ideologie erachter. De 96 woningen dateren van 1919-'21 en verkeerden in matige tot slechte bouwkundige staat, inclusief verzakte funderingen. Woningcorporatie Parteon over-

woog sloop van de hele buurt. Het bewonersverzet werd snel gesteund door Heemschut en Zaans Erfgoed. De inzet was behoud en renovatie van alle woningen. Initiatiefnemer van de bouw destijds was woningbouwvereniging Zaandijk. Met Gulden en Geldmaker als architecten werd ook in Zaandijk hiermee een luxe vorm van wonen met licht, lucht en ruimte bereikbaar voor arbeiders. Uiteindelijk zijn 26 woningen gesloopt, maar zijn 70 gerenoveerd met behoud van de zorgvuldige detaillering en de tuindorppachtige verkaveling.

Arie van Rijn, projectleider van EVGOM, licht het thema van de herplaatste gevel toe.
Foto: Henk Snaterse

WERKGROEP MONUMENTALE KUNST Glas-in-betonkunstwerk herplaatst

Rotterdam is de wederopbouwstad van Nederland. Doordat het meerdere keren zwaar werd gebombardeerd, moesten na 1945 veel huizen en openbare gebouwen gerealiseerd worden. De laatste jaren worden er weer veel gebouwen gesloopt, waaronder de Vrededorstkerk. Hierin had Johan Verheij (1906-1975) een glas-in-betongevel, een kenmerkende techniek van de wederopbouw, bestaande uit veertien panelen gerealiseerd. Het kunstwerk verbeeldt 'De doortocht van het volk Israël door de Rode Zee'. Deze panelen werden in februari 2021 vlak voor de sloop veilig-

gesteld en in juni 2025 na schoonmaak en restauratie, herplaatst in de Evangelische Gemeente Ommoord in Rotterdam. Dit is uitzonderlijk omdat wederopbouwkunst met een religieus thema, laat staan van dit formaat, moeilijk her te bestemmen is. Door de vrijwillige inzet van velen werden de kosten gedrukt en kan dit project zonder overdrijving voorbeeldig genoemd worden. De feestelijke onthulling vond plaats op 31 januari 2026, op de verjaardag van onze beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix.

WERKGROEP RELIGIEUS ERFGOED Kerkenvisie voor kerkdorpen

Het lijkt een onbegonnen actie om in de vele dorpen die ons land kent de daar bijna altijd aanwezige kerk te behouden, indien mogelijk voor religieuze diensten dan wel een herdenkingsplek. Zeker als je bedenkt dat die dorpen onder een groter totaal vallen van meerdere dorpen onder een gemeentelijke vlag en/of kerkbestuur. De hulpvraag die wij als Werkgroep Religieus Erfgoed vaak gesteld krijgen, is hoe kunnen we de kerk in ons dorp behouden? Het eerste antwoord is

dan hoe heeft de gemeente de kerk bestempeld in de kerkenvisie die de meeste gemeenten mede door toe doen van Heemschut hebben opgesteld. Mocht in een dergelijke visie onvoldoende draagvlak aanwezig zijn voor behoud dan is een omgevingsvisie of erfgoedbeleid een volgende stap. Zoiets kwam tot stand in de gemeente Woensdrecht waar vier kerken in dorpen worden aangewezen als monument mede door toedoen van Heemschut.

COMMISSIES EN WERKGROEPEN

ONZE VRIJWILLIGERS

34

HEEMSCHUT

Commissies

In de lijst met commissies zijn de leden per ultimo 2025 genoemd. Wat betreft het secretariaat wordt telkens het meest recente adres vermeld.

Amsterdam

Secretariaat: de heer P.D. (Paul) Meijer
✉ amsterdam@heemschut.nl

De heer N.W.A. (Norman) Vervat, voorzitter
De heer E.B.J. (Bene) Colenbrander
De heer W.M. (Wouter) van Elburg
De heer S. (Stijn) Flinkenflögel
De heer S.G.J. (Sebastiaan) de Hosson
De heer R. (Rutger) Noorlander
De heer J.G. (Jürgen) Stoye

Fryslân

Secretariaat: de heer P. (Paul) Zijlstra
✉ friesland@heemschut.nl

Mevrouw P.C.L. (Paula) Voorthuijsen, voorzitter
De heer R. (Rienk) Broers
De heer P.L. (Pieter) van der Meer
De heer M. (Max) Popma
De heer R. (Ruud) Saarloos
De heer J. (Jacob) Schiphof
Mevrouw C. (Claudia) Versloot
De heer J. (Jan) de Vries

Flevoland

Secretariaat: de heer A. (Anton) Brink
✉ flevoland@heemschut.nl

De heer P. (Peter) Nijhof, voorzitter
De heer P. (Pieter) Moes Jansen
De heer R.T. (Roelof) Oost
De heer P. (Piet) Voermans
De heer B. (Boudewijn) Wijnacker

Zuid-Holland

Secretariaat: mevrouw S.J.M. (Sam) Koppenaal
✉ zuid-holland@heemschut.nl

Mevrouw A. (Anneke) de Gouw, voorzitter
De heer H.M. (Henk) Griffioen
De heer R.M. (Raymond) Linssen
De heer G.C. (Geert) van Nieuwenhuizen
De heer J.C. (Chris) van Oordt
De heer M.P. (Mathijs) Verhagen

Drenthe

Secretariaat: de heer T. (Tony) Mouw
✉ drenthe@heemschut.nl

De heer F. (Frans) Schouten, voorzitter
De heer B. (Bert) Huisjes
De heer H. (Henk) Jeurink
De heer H. (Henk) van Leeuwen
Mevrouw I. (Ingrid) Nijwening-Bos
De heer J.N.M. (Hans) Verhaar
De heer G.A. (Gerard) de Vries

Overijssel

Secretariaat: de heer J.J. (Jan Jaap) de Kroes
✉ overijssel@heemschut.nl

De heer J. Schuring, voorzitter
De heer J. (Jan) Astrego, Twente
De heer A. (Arjan) Barnard, Noord en West
De heer P. (Peter) Dekker, PR, Salland
De heer H. (Hans) de Gruil, Twente
De heer M. (Martien) Knigge, Salland
De heer C. (Cees) Kunkeler, Salland
De heer M.N.M. (Marcel) Overbeek, Noord en West
De heer E.P.A.W. (Edy) Prick, Noord en West
De heer P.C. (Peter) van Roosmalen, Twente
De heer S. (Sikko) Vellinga, Noord en West

Gelderland

Secretariaat: de heer J. (Jacques) Nuijens
✉ gelderland@heemschut.nl

Mevrouw M. (Maud) Arkensteijn-van Willigen, voorzitter
De heer G. (Gert) van de Beek
De heer M.W. (Meindert) van den Berg
De heer E. (Eric) van Boven
De heer J. (Janniek) Kok
De heer G. (Gerrit) Lebbink
Mevrouw C. (Cristel) Paul
De heer J.H. (Jan) Reijnen
Mevrouw E. (Elly) Rutgers
De heer B. (Bert) van Setten
De heer M. (Maarten) de Vletter
De heer M. (Maarten) Venhoek
De heer A.A.E.M. (Ton) Gijsbers (adviseur)

35

JV 2025

Commissies

Limburg

Secretariaat: de heer J.H.G.E. (Jac) Neessen
✉ limburg@heemschut.nl

De heer J.L.M. (Jan) van Susante, voorzitter
De heer F. (Franklin) Boon, Zuid
Mevrouw J.J.M.M. (Marianne) van der Elsen, namens
Huis voor de Kunsten Limburg
De heer G.J.H.M. (George) Gubbels, Nat. Landschap Z-L
De heer H.J.W. (Hans) Hondelink, Noord en Zuid
De heer A.M.P.P. (Guus) Janssen
De heer F.E.F. (Frans) van der Kruijf, vicevoorzitter, Noord
De heer R.E.G.A. (Ray) Lanswyer
De heer R.C.J. (Roy) Philips, Midden
De heer G.J.H. (Frits) Theeven, Midden en Zuid
De heer J. (Hans) Vermeer, PR
De heer L.J.S. (Lee) Vos, Nat. Landschap Z-L

Utrecht

Secretariaat: de heer G.W. (Gerhard) Eshuis
✉ utrecht@heemschut.nl

De heer E. (Erik) Nijhof, voorzitter
De heer P.G. (Peter) Doolaard, vicevoorzitter
De heer M. (Mathijs) van den Berg
De heer T. (Teun) Blijenberg
De heer J. (Jan) de Bruijn
De heer H.J. (Harm-Jan) Luth
De heer P.G.D. (Paul) van Vliet, adviseur objecten
Mevrouw M.M. (Martha) de Wit, PR

Noord-Brabant

Secretariaat: de heer A.W. (Ad) Spanjers
✉ noord-brabant@heemschut.nl

De heer J.A. (Jan) van Gils, voorzitter
De heer A.J.H. (Tom) van Eekelen, vicevoorzitter
De heer M.M.J. (Maarten) Peerenboom, penningmeester
Mevrouw M.W.C. (Miriam) van den Dries, PR
De heer F.Th. (Frans) van Gessel

Aspirant-leden

Mevrouw A.E. (Anna) Dijks
De heer A. (Antony) Fokker
De heer P. (Paul) Terwindt
De heer mr. S.M.M. (Bas) van Dooren

Groningen

Secretariaat: de heer G. (Gijsbert) Boekschoten,
✉ groningen@heemschut.nl

De heer B. (Bernhard) Stikfort, interim voorzitter
De heer P.P. (Pier) Bosch
Mevrouw T. (Trinet) Holtslag
De heer H. (Joop) Leffers
De heer B. (Ben) van der Maat
De heer J. (Jan) Oomkes
De heer C. (Cock) Peterse
De heer P. (Pieter) de Plaa
De heer R.M.Th. (Reint) Wobbles

Werkgroepen

Werkgroep Monumentale Kunst

Contactpersoon: mevrouw J. (Johanna) Jacobs, voorzitter
✉ wmk@heemschut.nl

De heer G. (Gerard) van den Berg
De heer R. (Ruud) Kuipers
De heer E. (Erik) Luermans
De heer N. (Norman) Vervat
De heer E. (Eric) Wie

Werkgroep Post 65

Contactpersoon: mevrouw K. (Karen) Heijne
✉ post65@heemschut.nl

De heer H. (Henk) Dirxx, voorzitter
De heer P.P. (Pier) Bosch
De heer A.J. (Arjen) van der Burg
De heer C. (Kees) Haafkens
De heer P. (Peter) Nijhof
Mevrouw J. (Jeanette) Oosthoek
De heer J. (Jan) de Vries

Werkgroep Sociale Woningbouw

Secretariaat: mevrouw M. (Monique) de Loos
✉ wsw@heemschut.nl

De heer C.J.P. (Kees) Kwadijk, voorzitter
De heer E.P.M. (Eric) Amory
De heer P. (Paul) Carree
De heer L. (Leo) van Gent
De heer P. (Peter) Jansen Schoonhoven
De heer P. (Peter) Koppen
Mevrouw M. (Monique) de Loos
De heer B. (Bert) van Setten
Mevrouw J. (Johanna) van der Werff

Werkgroep Religieus Erfgoed

Secretariaat: mevrouw L. (Lilian) Grootswagers
✉ grootswagers@heemschut.nl

De heer A.J.H. (Tom) van Eekelen
De heer R. (Rudi) van Straten

Noord-Holland

Secretariaat: mevrouw E.G.A. (Elsa) Gorter
✉ noord-holland@heemschut.nl

Mevrouw A.M. (Anne Marie) ten Cate, voorzitter
De heer H. (Henk) Dirxx, vicevoorzitter,
Gooi- en Vechtstreek
De heer H.C. (Herman) Beerding, West-Friesland
De heer P. (Paul) Carree, Zaanstreek & Waterland, WSW
De heer M.C. (Martin) Deinum, Noord en Midden,
Mevrouw E.G.A. Gorter, PR, Platform Red de Stolp
De heer G. (Gerlof) Kloosterman, NH midden,
Platform Red de Stolp
De heer P. (Peter) Koppen, Haarlem, Kennemerland, WSW
De heer C.J.P. (Kees) Kwadijk, Alkmaar
Mevrouw M. (Monique) de Loos,
Zaanstreek & Waterland, WSW
De heer D. (Dirk) Reitsma, Noordkop, Stelling
De heer P.A.J. (Peter) Schat, Pers, PR, Amstelland, Forten
De heer G. (Gijs) Vorstman, Gooi en Vechtstreek

Zeeland

Secretariaat: mevrouw J.A. (Jacqueline) van Gelderen
✉ zeeland@heemschut.nl

De heer A. (Arjen) Drijgers, voorzitter
De heer P. W. (Peter) Sijnke, vicevoorzitter
De heer O. (Oscar) Huiskamp, PR
De heer E. (Evert) de longh
De heer G.B. (Gerrit) Schoenmakers
De heer H. (Huib) Uil

PUBLICATIES

Tijdschrift

Heemschut verscheen in het verslagjaar opnieuw vier keer. Via het tijdschrift, dat onze leden hoog waarderen, wordt men op de hoogte gehouden van Heemschutacties, activiteiten, ontwikkelingen en nieuws op erfgoedgebied. In het verslagjaar werd de verpakking aangepast. De plastic omslag werd vervangen voor een in dezelfde vormgeving mee gedrukte adresstrook. Hiermee is een duurzaamheidsslag gemaakt die door de leden zeer op prijs wordt gesteld.

TIJDSCHRIFTREDACTIE

Mevrouw M. (Maartje) van Bennekom
Mevrouw A.M. (Anne Marie) ten Cate,
eindredactie

De heer H. (Herman) Gelens

De heer E. (Eric) le Gras

De heer R. (Ruud) Kuipers

De heer K. (Karel) Loeff, hoofdredactie

Mevrouw J. (Johanna) van der Werff

Jaargang 102, 4 nummers

Boeken en brochures

In 2025 verscheen een brochure over scholen. In deze brochure wordt aandacht gevraagd voor de grote hausse aan sloop en nieuwbouw van school-gebouwen, mede als gevolg van het door gemeenten voor langere termijn noodzakelijke en vastgestelde *Integraal Huisvestingsplan Onderwijs*. Samen met de Stichting Mevrouw Meijer zet Heemschut in op herbestemming, tevens van scholen die niet als monument zijn aangewezen, maar vaak meer dan voldoende kwaliteiten bezitten om te worden aangepast aan voortgezet gebruik.

Voorts is in 2025 gewerkt aan verschillende nieuwe publicaties ter ondersteuning van de Heemschut doelstellingen. Zij kwamen tot stand mede op initiatief van commissies, werkgroepen of het landelijk bureau. In het verslagjaar werd gewerkt aan de hier weergegeven uitgaven.

Heemschut heeft daarnaast bijgedragen aan de publicatie en de presentatie van *Beter dan Sloop*. In zes casussen toont auteur Fred Feddes aan dat behoud altijd beter is dan sloop, niet alleen vanwege het aspect duurzaamheid en CO₂ maar ook vanwege de kosten. Het boekje is gratis te downloaden via www.heemschut.nl of de QR-code.

Brochure *Post 65 Groningen*; leer het zien in samenwerking met de Werkgroep Post 65.

Heemschutserie deel 7 *Vuurtorens*, in samenwerking met de Nederlandse Vuurtorenvereniging

Brochure *Het Lint van de Langstraat*, in samenwerking met lokale erfgoedorganisaties binnen drie Brabantse gemeenten.

Routegids *Invloed op Erfgoed* in het kader van het Verdrag van Faro in samenwerking met OPEN en stichting Lobby Lokaal.

GIFTEN, SCHENKINGEN EN LEGATEN

BESTEMMINGSFONDSEN

Bestemmingsfondsen zijn fondsen waar met betrekking tot de besteding voorwaarden aan verbonden zijn door de schenker c.q. erfflater. Heemschut zet in op het onderbrengen van nalatenschappen of schenken bij leven via een Fonds op Naam. Het Fonds Stadsherstel Kampen en Fonds Restauraties Dordrecht, het Van Suijlichemfonds, zijn de eerste fondsen die als zodanig zijn ingericht. In dit verslagjaar zijn uit deze fondsen geen projecten gefinancierd.

Hellingstraat 15

In haar testament bepaalde Hansje Dol dat Heemschut erfgenaam zou worden van haar pand aan de Hellingstraat in Huizen. Het gemeentelijk monument dateert in oorsprong uit de 17^e eeuw. Het interieur werd door haar en haar man in de jaren '60 en '70 naar de smaak van die tijd ingericht en voor de tuin werd het bureau van Mien Ruys ingeschakeld. Heemschut heeft in principe geen ambitie om meer panden te verwerven. Sinds 2024 wordt het huisje van Hansje Dol opengesteld voor publiek, wat bijdraagt aan de naamsbekendheid van de vereniging. In 2025 telde het ruim 200 bezoekers. Het onderhoud en de opstelling worden verricht door betrokken vrijwilligers. In samenwerking met het Huizer Museum wordt gekeken naar een bredere bestemming.

Ars Donandi

Van Ars Donandi ontvangt Heemschut jaarlijks een bedrag voor het behoud van monumenten. In 2025 werd hiermee bijgedragen aan het overbrengen van de eerste sneltram Utrecht-Nieuwegein naar een nieuwe locatie in Haarlem. De stichting Kunstwerk Bergeijk ontving een bedrag voor de herplaatsing van een kunstwerk van Peter Struycken, afkomstig van het gebouw van de Nederlandse Bank in Amsterdam. Tenslotte werd aan de stichting die zich inzet voor de restauratie van het Elisabeth Samsonhuis in Paramaribo, Suriname, een bijdrage verleend.

PUBLICITEIT

Naast onze gedrukte media zoals het tijdschrift Heemschut, brochures en de deeltjes in de Heemschut-serie, verloopt de meeste publiciteit via sociale media, kranten, radio en televisie.

Waar het aantal volgers op facebook iets daalde, stegen de volgers op Instagram en LinkedIn. Het medium X werd door Heemschut verlaten.

De website van Heemschut was aan vervanging toe. Hoge onderhoudskosten in combinatie met veranderend gebruik van de website leidde tot een nieuwe

look & feel, waarbij alle onderwerpen en teksten in een nieuwe structuur met nieuw beeld werden omgezet. Begin 2026 is de website online gegaan waarmee al het werk en de inzet gedurende het verslagjaar eindelijk zichtbaar is geworden.

Op de publieke omroep heeft Heemschut twee keer campagne gevoerd: een keer rond de Open Monumentendag, en een keer rond Kerst. Hoewel dit zich niet direct vertaalt in lidmaatschappen is het bereik groot. Hiermee is gewerkt aan vergroting van de naamsbekendheid van onze vereniging.

Free Publicity in gedrukte media is de belangrijkste manier om Heemschut en haar activiteiten onder de aandacht te brengen. Lokaal werd Heemschut vermeld dankzij persberichten richting lokale kranten, terwijl ook regionale dagbladen de nodige artikelen plaatsten. Zo kwam Heemschut in 2025 bijvoorbeeld meer dan honderd keer voor in het *Algemeen Dagblad* en aangesloten dagbladen.

EXCURSIES EN BIJENKOMSTEN

Onze commissies organiseerden bijeenkomsten voor leden en ander belangstellenden om de doelstelling van Heemschut uit te dragen en kennisoverdracht te bevorderen. In 2025 hield bijvoorbeeld Arjan Barnard diverse lezingen naar aanleiding van de verschijning van de brochure *Fabrieksschoorstenen*.

Excursie Gouda.

Excursie Meppel.

14 maart	Fabrieksschoorstenen Groningen	
17 maart	Nieuwjaarsbijeenkomst Huizen	95 deelnemers
3 april	Excursie Volendam en Marken	55 deelnemers
15 april	Lezing Fabrieksschoorstenen Tiel	25 deelnemers
10 mei	Ledendag Groningen Kloostermuseum Aduard	30 deelnemers
24 mei	Gezamenlijk met partners Groen Erfgoed café 'Slingertuinen' in Nieuwolda	
4 juni	Excursie naar Gouda	40 deelnemers
27 juni	AVL met excursie in Kampen	93 deelnemers
25 september	Lezing Fabrieksschoorstenen Deventer	
4 oktober	Excursie Rhenen	35 deelnemers
10 oktober	Bijeenkomst beschermd gebied Meppel	25 deelnemers

Daarnaast vond tussen **3 en 10 oktober** een reis plaats naar onder andere Metz, Nancy, Luxemburg, Trier en Aken.

Excursie Kampen.

Excursie Marken.

LUNCHLEZINGEN

Zeer succesvol zijn de door Heemschut georganiseerde digitale lunchlezingen. Op een laagdrempelige manier worden in het winterseizoen lezingen georganiseerd die maximaal één uur duren en waarin uiteenlopende erfgoed onderwerpen aan bod komen. In 2025 werden met zeven lezingen in totaal 533 mensen bereikt.

46

HEEMSCHUT

	Aantal deelnemers
4 februari Verbouwing binnenhof - <i>Bram Hulshof</i>	121
4 maart Historische interieurs - <i>Harrie Schuit</i>	70
1 april Strandpalen - <i>Martijn de Groot</i>	43
6 mei Historische trekvaarten - <i>Marloes Wellenberg</i>	79
7 oktober Hollandse Waterlinies - <i>Wietse Burger</i>	84
4 november Schouwen en Schoorsteenmantels - <i>Willem Schermerhorn</i>	71
2 december Amsterdam 750 jaar - <i>Koen Kleijn</i>	65

Overzicht presentatie

HOLLANDSE WATERLINIES
UNESCO WERELDERFGOED

Maartje van Bennekom

Wietse Burger

Arnim van Oorschot

Johannes ... evert van ...

Helderma... Maryke Mak

Han Paul ... Kees-Jan

PB +65

Pieter L. ...

Wietse Burger

BONDGENOTEN DE ERFGOEDPARTNERS

Samenwerking vormt de basis voor succesvol actievoeren. Juist de lokale inzet voor erfgoed-bescherming maakt de kansen op succes groter. Heemschut koppelt aan die lokale acties haar landelijke netwerk, deskundigheid en inzet. Lokale en thematische erfgoedorganisaties zijn daarom onze Bondgenoten. In elk nummer van het tijdschrift Heemschut wordt daarom een jubilerende bondgenoot in de schijnwerper gezet. Een van de in 2025 jubilerende bondgenoten was de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad. Directeur Karel Loeff was gastspreker tijdens de jubileumbijeenkomst in De Duif, waar honderden leden aanwezig waren. Walter Schonenberg, drijvende kracht binnen de vereniging, werd bij deze gelegenheid koninklijk onderscheiden.

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer	Aalsmeer	Stadsgidsen Bergen op Zoom	Bergen op Zoom
Heemkundekring Barthold van Heessel	Aarle-Rixtel	Heemkundekring 'Dye van Best'	Best
Stichting Middengebied	Aarle-Rixtel	Stichting Sluyster van Loo	Beverwijk
Vrienden van de Van Vollenhovenlaan in Aerdenhout	Aerdenhout	Stichting Monumentaal Beverwijk	Beverwijk
Stichting Vrienden van Beekkestijn	Aerdenhout	Historisch Genootschap Midden-Kennemerland	Beverwijk
Monumentenstichting Boarnsterhim	Akkrum	Historische Vereniging Binnenwaard	Bleskensgraaf
Woonstichting van Alckmaer	Alkmaar	Stichting Bolswards Historie	Bolsward
Stichting Adapt, herbestemming Alkmaars erfgoed	Alkmaar	Stichting het Weeshuis	Bolsward
Molenstichting Alkmaar	Alkmaar	Heemkundevereniging Borne	Borne
Stichting Omgevingsrecht	Almelo	Historische Vereniging Boskoop	Boskoop
Stichting Regenboogbuurt	Almere	Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen	Breukelen
Rijksdienst Cultureel Erfgoed	Amersfoort	Vereniging Oud Broek in Waterland	Broek in Waterland
Vereniging Natuurmonumenten	Amersfoort	Heemkundekring De Baronie van Cranendonck	Budel
Staatsbosbeheer	Amersfoort	Centrum voor Erfgoed en Cultuur	Bunschoten-Spakenburg
Stichting Nationaal Restauratiefonds	Amersfoort	Buren	Buren
Nederlandse Kastelenstichting	Amersfoort	Historische Kring Bussum	Bussum
Siesta	Amersfoort	Historische Vereniging Capelle aan den IJssel	Capelle aan den IJssel
Bureau Monumenten en Archeologie	Amsterdam	Gemaal Limmen 1879	Castricum
Genootschap Amstelodamum	Amsterdam	Cruquius Museum	Cruquius
De Hollandsche Molen	Amsterdam	Stichting Monumenten Cuijk	Cuijk
Vereniging Hendrick de Keyser	Amsterdam	Stichting Elisabeth Weeshuis	Culemborg
Het Cultuurfonds	Amsterdam	Historische Vereniging Het Land van Brederode	Culemborg
Nederlandse Tuinenstichting	Amsterdam	Stichting Het Utrechts Landschap	De Bilt
Vereniging van Beeldende Kunstenaars Maatschappij Arti et Amicitiae	Amsterdam	Historische Vereniging Avereest	Dedemsvaart
Ars Donandi	Amsterdam	Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond	Delft
Stichting Huis te Vraag	Amsterdam	Stichting Nederlandse Tabakshistorie	Delft
Stichting Diogenes	Amsterdam	Ontwikkeling's en Exploitatiemaatschappij Willemsoord	Den Helder
Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad	Amsterdam	Heldere Historische Vereniging	Den Helder
Nederlandse Woonbond	Amsterdam	Stichting Oud Deventer	Deventer
Stichting Dr. E. Boekman	Amsterdam	Oudheidkundige Vereniging Didam	Didam
Koninklijk Oudheidkundig Genootschap	Amsterdam	Historische Kring Diemen	Diemen
Stichting Rijksmuseum	Amsterdam	Obadja kapel Zorgvlied	Diever
Stadsherstel Amsterdam	Amsterdam	Monumentenvereniging 15 april 1945 Doesburg	Doesburg
Stichting Oude Hollandse Kerken	Amsterdam	Historische Vereniging Deutekom	Doetinchem
Vereniging Vrienden Amsterdamse Gevelstenen	Amsterdam	Vijf dorpen in 't Groen	Doorwerth
Electriche Museumtramlijn Amsterdam	Amsterdam	Vereniging Oud Dordrecht	Dordrecht
Kunsten '92	Amsterdam	Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN	Dordrecht
Stichting Buurtbelangen Bosleuw	Amsterdam	Stichting Driebergen-Rijsenburg	Driebergen-Rijsenburg
VPHB Historische buitenplaatsen verenigd	Ankeveen	Stichting Historisch Dronten	Dronten
Stichting Veteranen Autobussen	Apeldoorn	Vereniging Oud Edam	Edam
Monumentenstichting Baet en Borgh	Appeltern	Stichting Proveniërs huis	Edam
Vereniging Het Gelders Genootschap	Arnhem	Heemkundekring de Acht Zaligheden	Eersel
Stichting Vrienden der Gelderse Kasteelen	Arnhem	Stichting restauratie Slotkapel	Egmond aan Zee
Nederlands Openlucht museum	Arnhem	Arent Thoe Boecop	Elburg
Asser Historische Vereniging	Assen	Vereniging Oud Enkhuizen	Enkhuizen
Het Drentse Landschap	Assen	Stadsherstel Enkhuizen NV	Enkhuizen
Stichting Burcht Wedde	Assen	Zuiderzeemuseum	Enkhuizen
Nationaal Klok & Peel Museum Asten	Asten	J.M. de Vries Stichting	Enkhuizen
Stichting Historie Stedum	Bedum	Industrieel Smalspoormuseum	Erica
Heemkundekring De Lange Vonder	Beek en Donk	Heemkundekring Jan uten Houte	Etten-Leur
Vereniging Nederlands Cultuur Landschap	Beek-Ubbergen	Vereniging Vrienden van de Stad Franeker	Franeker
Stichting tot behoud van het oude Hof	Bergen (NH)	Stichting Maatschappij van Weldadigheid	Frederiksoord
Geschiedkundige Kring Stad en Land	Bergen op Zoom	Stichting Karakteristiek Tytsjerksteradiel	Garyp
Stichting Stadsherstel Bergen op Zoom	Bergen op Zoom	Monumentenhuus Brabant	Geertruidenberg

Vereniging tot Behoud van het Lingelandschap	Geldermalsen	Stichting Historisch Niedorp	Nieuwe Niedorp
Stichting Historisch Goor	Goor	Nederlandse Gemalen Stichting	Nieuwegein
Historische Vereniging die Goude	Gouda	Stichting De Groene Koepel	Nieuwegein
Vrienden voor Monumentaal Erfgoed in Den Haag	's-Gravenhage	Stichting Overeind Nieuwegein	Nieuwegein
Platform 31	's-Gravenhage	Historische Vereniging Nieuwerkerk aan den IJssel	Nieuwerkerk aan den IJssel
Europa Nostra	's-Gravenhage	Stichting Lisman van Raay	Nieuwersluis
Vereniging Rembrandt	's-Gravenhage	Stichting Liniebreed Ondernemen	Nieuwersluis
Koninklijke Haagse Woningvereniging van 1854	's-Gravenhage	Van 't Lindenhoutmuseum	Nijmegen
Stichting Fundatie J.H.C. Voorhoeve	's-Gravenhage	Erfgoedvereniging De Drijehornick	Nuenen
Vereniging Beheerders Monumentale Kerkgebouwen	Groningen	Stichting Behoud Erfgoed Oirschot	Oirschot
Vereniging Stad en Lande	Groningen	Heemkunde Kring Duffelt	Ooij
Libau	Groningen	Historische Vereniging Westelijk Voorne	Oostvoorne
Stichting Boerderij en Erf AKV	Groot-Ammers	Stichting Poldermolens De Lege Midden	Oudega
Nederlandse vereniging van Monumentenzorgers	Haarlem	Stichting Dorpsbehoud Papendrecht	Papendrecht
Historische Vereniging Haarlem	Haarlem	Stichting Archief G.Th. de Bruin	Papendrecht
Stichting Hofje In den Groenen Tuin	Haarlem	Historisch Genootschap Oud-Pynacker	Pijnacker
Gemaal de Hooge Boezem achter Haastrecht	Haastrecht	Vereniging Historisch Purmerend	Purmerend
Nederlandse Vuurtoren Vereniging	Halsteren	Vereniging De Zeeuwse Molen	Ritthem
Stichting Cultureel en Religieus Erfgoed Handel	Handel	Stichting Levend Landgoed in Voorne aan Zee	Rockanje
Historische Vereniging Hardenberg	Hardenberg	Stichting ruimte Roermond	Roermond
Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam	Hardinxveld-Giessendam	Stichting Huis voor de Kunsten Limburg	Roermond
Vereniging Oud Harlingen	Harlingen	Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg	Roermond
Stichting Hugo Kotestein	Harmelen	Historisch Genootschap Roterodamum	Rotterdam
Historische Vereniging Hasselt,	Hasselt	Dorp Stad en Land	Rotterdam
Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek	Heemstede	Vereniging Stedebouwkundig Wijkbehoud	Rotterdam
Historische Vereniging Heiloo	Heiloo	Rotterdamsche tramweg Maatschappij	Rozenburg
Heemkundevereniging Heitsee	Heythuysen	Vereniging Oud Scherpenzeel	Scherpenzeel
Stichting Brabants Heem	's-Hertogenbosch	Stichting de Brabantse Boerderij	Schijndel
Landelijk Hofjesberaad	's-Hertogenbosch	Stichting De nieuwe kust	Schoorl
Heemkundige Kring Hilvarenbeek-Diessen	Hilvarenbeek	Heemkundevereniging Roerestreek	Sint Odiliënberg
Stichting Hilversum Pas Op	Hilversum	Stichting Jacob Kritzaedt	Sittard
Hilversumse Historische Kring Albertus Perk	Hilversum	Stichting Behoud Franse Klooster	Sittard
Stichting Stadsherstel Hindeloopen	Hindeloopen	Fries Scheepvaartmuseum	Sneek
Vereniging tot behoud van de historie Philippine	Hoek	Erfgoedvereniging Son en Breugel	Son en Breugel
Westlands Museum voor Streek- en Tuinbouwhistorie	Honselersdijk	Stichting Vrienden Semsstraatkerk	Stadskanaal
Stichting Behoud Cultuurhistorisch Erfgoed Zuidwesthoek	Hoogerheide	Stichting Streekmuseum Stevensweert / Ohé en laak	Stevensweert
Vereniging Oud Hoorn	Hoorn	Stichting Stinze-Stiens	Stiens
Museum Stoomtram	Hoorn	Historische Kring Leusden	Stoutenburg
Stichting Behoud Erfgoed De Vries Robbe	Hoornaar	Stichting Instandhouding Molens in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	Streefkerk
Vereniging Vrienden van het Gooi	Huizen	Stichting Erfgoed Kollumerland & Nieuw Kruisland	Surhuisterveen
Vrienden van het Oude Dorp Huizen	Huizen	Historische Vereniging Ten Post en omstreken	Ten Boer
Vrienden van het Spoorwegmuseum	Huizen	CvK Hervormde gemeente ter Aar	Ter Aar
Stichting Industriëel Erfgoed Hoogovens	Ijmuiden	Museum Klooster ter Apel	Ter Apel
Historische Kring Velsen	Ijmuiden	Heemkundekring Stad en Lande van Tholen	Tholen
Stichting Historische Kring IJsselstein	IJsselstein	Vereniging Oudheidkamer voor Tiel en Omstreken	Tiel
Stichting 'De Westfriese Molens'	Koedijk	Heemkundekring Tilborch	Tilburg
Historische Kring Krimpen aan den IJssel	Krimpen aan den IJssel	Stichting Mobiele Collectie Nederland	Uden
Vrienden stoomgemaal Halfweg	Krimpen aan den IJssel	Stichting Erfgoed Urk	Urk
Rietveld Stichting	Krommenie	Stichting Menno van Coehoorn	Utrecht
Stichting Monument Sonnehoeck	Kwintseul	CIO Kerkgebouwen	Utrecht
Oudheidkundige Vereniging Landsmeer	Landsmeer	Stichting Korenmolen De Zandhaas	Velserbroek
Historische kring gemeente Leek en omstreken	Leek	Stichting Erfgoed Vlaardingen	Vlaardingen
Historisch Centrum Leeuwarden	Leeuwarden	Het Vlijmens Lint	Vlijmen
Tresoar	Leeuwarden	Heemkundekring Onsenoort	Vlijmen
Stichting Alde Fryske Tsjerken	Leeuwarden	Vereniging Vrienden van Voorschoten	Voorschoten
Welstandszorg Hus en Hiem	Leeuwarden	Boerderijenstichting Achterhoek	Vorden
Stichting Waterschapserfgoed	Leeuwarden	Meindersma-Sybenga Stichting	Vrouwenparochie
Stichting "Verenigde Hollandse Zeil Compagnie"	Leiden	Stichting Erfgoed Vught	Vught
Stichting Erfgoedpark Batavialand	Lelystad	Stichting Federatie Behoud de Langstraatspoorbruggen	Waalwijk
Abdij Sint Benedictusberg	Lemiers	Wageningen Monumentaal, vereniging voor stadsschoon	Wageningen
Heemkundekring 't Hof van Liessent	Lieshout	Heemkundekring Op 't Goede Spoor	Waspik
Heemkunde Vereniging de Lembergh	Limbricht	Stichting Rensuma Boon	Wassenaar
Heemkundekring Maasdorpen in de Gemeente Lith	Lith	Stichting de Lint	Wassenaar
Historisch Genootschap Lochem, Laren, Barchem	Lochem	Vereniging Heemkunde oalde gemeente Weerselo	Weerselo
Historische Kring Maarssen	Maarssen	Historische Kring Weesp	Weesp
Historische Vereniging Maartensdijk	Maartensdijk	Oudheidkundige vereniging Wehl	Wehl
Historische Vereniging Maasland	Maasland	Archief Broekhuizen	Well
Monumentenwacht Limburg	Maastricht	Stichting tot behoud kasteel Wijnandsrade	Wijnandsrade
Bewonersvereniging Jekerkwartier	Maastricht	Vereniging Monumenten Belangen Winterswijk	Winterswijk
Stichting hervormd Weeshuis	Medeblik	Sticht's Hollandse Historische Vereniging	Woerden
Stichting Kastelen en Buitenplaatsen	Megchelen	Historische Stichting De Cromme Leeck	Wognum
Zeeuws Genootschap	Middelburg	Landgoed Anderstein, 't Schoutenhuis	Woudenberg
Heemkundige kring Walcheren	Middelburg	Stichting Respectvolle Ontwikkeling Hoge Maasdijk	Woudrichem
Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland	Middelburg	Stichting Stadsgridsengilde Woudrichem	Woudrichem
Stichting Monumentenbehoud	Middelharnis	Vereniging Zaans Erfgoed	Zaandam
St. Beschermd Dorpsgezicht Goeree Overflakkee	Middelharnis	Genootschap Oud Zandvoort	Zandvoort
Historisch Genootschap Beemster	Middenbeemster	Stichting Gasthuis Vredenhof	Zeist
Stichting Monumenten Werkgroep Helmond	Mierlo	Vereniging Stad en Lande Schouwen-Duiveland	Zierikzee
Stichting Mylesheem	Mill	Het Cuypergenootschap	Zoetermeer
Vereniging Oud Monnickendam	Monnickendam	Historisch Genootschap Oud Soetermeer	Zoetermeer
Stichting Erfgoedplatform Mook en Middelaar	Mook	Stichting Restauratiefonds Pieterskerk	Zuid-Scharwoude
Stichting Monumentaal en Historisch Muiderberg	Muiderberg	Stichting Cultuur Landgoederen Zundert	Zundert
Vereniging Nationale Monumentenorganisatie	Naarden	Het Oversticht	Zwolle
Stichting Mooi Tuindorp Keverdijk	Naarden	Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle	Zwolle
Sichting Harmine Wolters	Nederhorst Den Berg		

REKENING VAN BATEN EN LASTEN

De jaarrekening 2025 is vastgesteld tijdens de Algemene Vergadering van Leden op 26 juni 2026. Op de pagina hiernaast de staat van baten en lasten over het verslagjaar.

FINANCIËN

Heemschut is door de Belastingdienst aangemerkt als culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De verslaggeving geschiedt volgens de hiertoe geldende richtlijnen via de website www.heemschut.nl. Door de Belastingdienst is een zogenaamd stamvermogen vastgesteld waardoor de vereniging haar werk voor langere tijd kan continueren.

Beleggingen

Heemschut heeft haar vermogensportefeuille in beheer ondergebracht bij ABNAMRO-MeesPierson. Een beheersovereenkomst is afgesloten en het beleggingsprofiel wordt jaarlijks doorgenomen en bijgesteld. Een commissie van beheer staat de penningmeester hierin bij.

Beloningsbeleid

De personeelsleden van Heemschut zijn ingeschaald via de Cao Welzijn. De directeur is aangesteld met een directiestatuut binnen de richtlijnen van de code *cultural governance*. De vrijwilligers van de vereniging, het bestuur, leden van de beheercommissie, de raad van toezicht, leden van commissies en werkgroepen en de redactie, ontvangen voor hun werk geen beloning. Zij kunnen gemaakte kosten zoals reiskosten declareren.

ERFGOEDVERENIGING BOND HEEMSCHUT	2025	begroot 2025	2024
BATEN			
Contributies en donaties	187.631	175.000	176.588
Giften, legaten en nalatenschappen	99.291	100.000	84.501
Gerealiseerde koersresultaten op effecten	1.351.355	-	199.359
Ongerealiseerde koersresultaten op effecten	-1.135.907	125.000	402.211
Rente obligaties en dividend aandelen	106.786	80.000	94.643
Entreegelden	385	3.000	15.954
Overige baten	254.791	90.000	136.579
	864.332	573.000	1.109.835
LASTEN			
Kosten van werving van baten			
Ledenwerving centraal	1.983	-	2.126
Beheerkosten effecten	26.949	30.000	27.845
Overige wervingskosten	47.818	60.000	43.655
Interne toerekening loonkosten aan de kosten van werving van baten	17.523	15.000	16.719
Interne toerekening overige kosten aan de kosten van werving van baten	10.380	10.000	11.434
	104.653	115.000	101.779
Besteed aan de doelstellingen			
Publieke informatievoorziening	91.662	115.000	77.038
Hellingstraat 15, Huizen	4.127	15.000	4.917
Provinciale commissies	306.431	145.000	228.296
Kosten project Kerkenvisie	-	-	-
Interne toerekening loonkosten aan de doelstelling	222.853	200.000	206.402
Interne toerekening overige kosten aan de doelstelling	94.205	100.000	100.446
	719.278	575.000	617.099
Beheer en administratie			
Personeelskosten	355.636	330.000	300.282
Afschrijvingen	2.586	2.500	2.303
Bonds bureau	88.944	100.000	97.969
Administratiekosten en accountantscontrole	20.682	21.500	20.314
Bestuur	13.417	15.000	13.317
Jaarvergadering en jaarverslag	11.412	25.000	11.459
Interne toerekening loonkosten aan de kosten van werving van baten	-17.523	-15.000	-16.719
Interne toerekening overige kosten aan de kosten van werving van baten	-10.380	-10.000	-11.434
Interne toerekening loonkosten aan de doelstelling	-222.853	-200.000	-206.402
Interne toerekening overige kosten aan de doelstelling	-94.205	-100.000	-100.446
	147.716	169.000	110.643
TOTAAL LASTEN	971.647	859.000	829.521
RESULTAAT	-107.315	-286.000	280.314
Voorstel resultaatbestemming			
Bestemmingsfondsen	36.357	-	-9.790
Bestemmingsreserves	3.045	-	-8.593
Ten gunste van de ongerealiseerde herwaarderingsreserve	-	-	-
Ten gunste van de overige reserves	-	-	-
Onverdeeld resultaat	-146.717	-286.000	298.697
	-107.315	-286.000	280.314

Nieuwezijds Kolk 28
1012 PV Amsterdam

020 622 52 92
info@heemschut.nl

www.heemschut.nl